



## EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU

---

### Sammanfattning

I detta utlåtande behandlar utskottet kommissionens meddelande EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU (KOM(2014) 144).

I meddelandet redogör kommissionen för sin syn på det framtida samarbetet för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa inför det att Europeiska rådet vid sitt möte i juni 2014 ska fastställa nya strategiska riktlinjer på området.

Utskottet välkomnar kommissionens meddelande och anser att det är ett viktigt bidrag till diskussionerna inför Europeiska rådets antagande av nya strategiska riktlinjer. Utskottet delar kommissionens uppfattning om att under de kommande åren bör fokus för EU:s politik för rättsliga frågor ligga på konsolidering, kodifiering och komplettering av existerande lagstiftning. Det är positivt att kommissionen framhåller betydelsen av att den EU-lagstiftning som redan finns genomförs och tillämpas på ett effektivt sätt, att utvecklingen på området ska utgå från reella behov och att problemen i första hand bör lösas genom konsolidering av redan befintliga EU-bestämmelser.

Utskottet anser att det är av stor betydelse att respekten för medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner bevaras och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras. Det är viktigt att kommissionen beaktar medlemsstaternas synpunkter i dessa hänseenden.

Utskottet vidhåller sina subsidiaritetsinvändningar mot förslaget att inrätta en europeisk åklagarmyndighet och förslaget till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området.

Utskottet anser att de strategiska riktlinjer som Europeiska rådet antar bör följas av ett flerårigt arbetsprogram för rättsliga och inrikes frågor. Detta program, som ska ersätta Stockholmsprogrammet, ska vara kortfattat, strategiskt och fokusera på att genomföra redan antagen lagstiftning. Rådet (rättsliga och inrikes frågor) bör ha en ledande roll i utformningen av ett sådant program.

I ärendet finns en motivreservation (SD).

# Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Bakgrund.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets granskning.....	5
Kommissionens meddelande.....	5
Faktapromemorian.....	7
Utskottets ställningstagande.....	7
Reservation.....	10
EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU – motiveringen (SD).....	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	11
<i>Bilaga 2</i>	
Civilutskottets yttrande.....	12

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## **EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU**

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

*Reservation (SD) – motiveringen*

Stockholm den 3 juni 2014

På justitieutskottets vägnar

*Morgan Johansson*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

# Redogörelse för ärendet

## Bakgrund

EU:s politik i frågor som gäller gränskontroll, asyl och invandring, civilrättsligt samarbete, straffrättsligt samarbete och polissamarbete ingår i politikområdet frihet, säkerhet och rättvisa.

Enligt artikel 68 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska Europeiska rådet fastställa strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Vid årsskiftet löper det nuvarande femåriga arbetsprogrammet för området, Stockholmsprogrammet, och den uppföljande handlingsplanen ut. Nya strategiska riktlinjer ska därför fastställas, vilket väntas ske vid Europeiska rådets möte i juni 2014.

I slutsatserna från toppmötet den 27–28 juni 2013 uppmanade Europeiska rådet kommande ordförandeskap att inleda en diskussion om de framtida strategiska riktlinjerna inom området med frihet, säkerhet och rättvisa inför dess möte i juni 2014. Diskussioner har därefter förts i rådet under hösten 2013 och våren 2014.

Den 11 mars 2014 presenterade kommissionen två meddelanden där den ger sin syn på den framtida utvecklingen inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det ena meddelandet, KOM(2014) 144, gäller den fortsatta politiken för rättsliga frågor och omfattar i första hand det civilrättsliga och straffrättsliga samarbetet inom EU. Det andra meddelandet, KOM(2014) 154, avser den fortsatta politiken för inrikes frågor och omfattar bl.a. frågor om gränskontroll, asyl och invandring och polissamarbete. Kommissionens avsikt med meddelandena är att bidra till de nya strategiska riktlinjerna som ska fastställas av Europeiska rådet.

Rådet (rättsliga och inrikes frågor) fick vid sitt möte den 3–4 mars 2014 en muntlig presentation av kommissionen om huvuddragen i meddelandena, som vid det tillfället ännu inte hade presenterats. En mer ingående diskussion om meddelandena väntas äga rum vid rådsmötet den 5–6 juni 2014.

## Ärendet och dess beredning

Kammaren har i enlighet med 10 kap. 5 § riksdagsordningen hänvisat kommissionens meddelande EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU (KOM(2014) 144) till justiekommittén för granskning och skriftligt utlåtande.

Regeringen har lämnat en faktapromemoria till riksdagen om meddelandena – Meddelanden om framtida utveckling för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (2013/14:FPM68).

Eftersom meddelandet även omfattar civilrättsliga frågor har utskottet gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över meddelandet i de delar som rör civilutskottets beredningsområde. Civilutskottet inkom med ett yttrande den 27 maj 2014 (ytr. 2013/14:CU5y). Yttrandet finns i bilaga 2.

## Utskottets granskning

### **Kommissionens meddelande**

#### *Inledning och redogörelse för framsteg*

Det övergripande budskapet i kommissionens meddelande är att EU:s politik på det rättsliga området under de kommande åren bör fokusera på att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU.

I inledningen av meddelandet redogör kommissionen för utvecklingen inom området de senaste åren, inklusive de nya institutionella och rättsliga ramar för politikområdet som Lissabonfördraget fört med sig. Kommissionen uppmärksammar att EU:s politik för rättsliga frågor har gått från att vara ett till stora delar mellanstatligt område till att närma sig EU:s övriga politikområden.

Kommissionen redogör för de resultat som hittills har uppnåtts på området. Bland de åtgärder som kommissionen lyfter fram finns gemensamma minimi-bestämmelser för att stärka rätten till en rättvis rättegång, brottsoffers ställning i straffrättsliga förfaranden, åtgärder för att avskaffa det s.k. exekvaturförfarandet för erkännande och verkställighet av andra medlemsstaters rättsliga avgöranden, dataskydd, EU:s resultatavla på det rättsliga området och förslaget om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet.

#### *Utmaningarna för de kommande åren*

Kommissionen anser att ett ömsesidigt förtroende bör vara själva grunden för EU:s politik för rättsliga frågor och konstaterar att det finns behov av åtgärder som stärker detta förtroendet mellan medlemsstaternas myndigheter på det rättsliga området. Ett huvudkriterium för ett ömsesidigt förtroende är oberoende, högkvalitativa och effektiva rättssystem och att rättsstatsprincipen respekteras. Kommissionen konstaterar att en mycket viktig del i detta är att framsteg i lagstiftningen görs i praktiken, vilket kräver att EU-lagstiftning som man redan kommit överens om på EU-nivå genomförs och tillämpas på ett effektivt sätt. Det kräver också effektiva instrument för att säkra efterlevnaden på nationell nivå för att garantera en bättre tillgång till rättslig prövning i alla medlemsstater.

Kommissionen konstaterar att medborgarna har blivit bättre på att utnyttja den fria rörligheten och de rättigheter som de har enligt EU-rätten. Det finns dock fortfarande praktiska och juridiska hinder för personers fria rörlighet som

EU måste arbeta med, samtidigt som EU måste fortsätta sitt arbete mot missbruk av den fria rörligheten.

För att stödja ekonomisk återhämtning och tillväxt och för att bekämpa arbetslösheten behövs enligt kommissionen strukturella reformer för att rättssystemen ska kunna erbjuda en snabb, pålitlig och tillförlitlig rättvisa.

### *Lösningar på problemen*

Kommissionen anser att under de kommande åren bör fokus ligga på konsolidering, kodifiering och komplettering av existerande lagstiftning. Kommissionen framhåller att EU i detta sammanhang bör ta full hänsyn till medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner samt respektera subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Kommissionen framhåller också betydelsen av att alla EU-åtgärder, särskilt åtgärder på det rättsliga området, överensstämmer med EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Kommissionen anser att EU i första hand bör fokusera på konsolidering, att de grundläggande rättigheterna respekteras och att de rättigheter som föreskrivs i EU-lagstiftningen blir verklighet. Medlemsstaterna måste se till att de instrument som man kommit överens om på EU-nivå införlivas, genomförs i praktiken och används. När grundläggande rättigheter inte respekteras bör det finnas effektiva rättsmedel att tillgå. Det är viktigt att EU:s institutioner och medlemsstaterna arbetar för att främja en effektiv tillämpning av EU:s stadga om grundläggande rättigheter och sekundärlagstiftning som tar sikte på särskilda rättigheter, t.ex. skydd av personuppgifter, rätten till en rättvis rättegång och barns rättigheter. Särskilt gäller det rättigheter för minoriteter och individer i särskilt utsatta situationer, bl.a. barn och brottsoffer. Kommissionen framhåller vidare att rättigheter måste följas av effektiva rättsmedel, både i och utanför domstol.

Kommissionen ser ett behov av att stärka den EU-rättsliga kompetensen hos nationella rättstillämpare, bl.a. för att öka förtroendet för rättssystemen i andra medlemsstater. Användningen av informations- och kommunikationsteknik bör utvecklas och uppmuntras. Även det operativa samarbetet behöver bli bättre. Befintliga mekanismer och nätverk för civil- och straffrättsliga frågor bör stärkas och deras potential utnyttjas fullt ut.

Kommissionen framhåller vidare betydelsen av inrättandet av en europeisk åklagarmyndighet. Eurojust ska ha en fortsatt central roll, men måste bli effektivare och dra full fördel av den pågående reformen.

Av meddelandet framgår också att kommissionen vill undersöka behovet av att kodifiera EU-lagstiftningen om processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden i en enda rättsakt. Kommissionen vill även undersöka möjligheterna till ersättning till brottsoffer.

## Faktapromemorian

I faktapromemorian Meddelanden om framtida utveckling för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (2013/14:FPM68) redovisar regeringen sin samlade preliminära ståndpunkt om kommissionens båda meddelanden. Regeringen anser att det är viktigt att Europeiska rådet vid sitt möte i juni 2014 fastställer nya strategiska riktlinjer på området med frihet, säkerhet och rättvisa. Tidigare riktlinjer på området, senast i Stockholmsprogrammet, har varit betydelsefulla för utvecklingen av politikområdet.

Regeringen ser positivt på att kommissionen deltar i processen och genom meddelandena presenterar sin syn på det framtida samarbetet på området. Regeringen stöder särskilt de delar av meddelandena som ger uttryck för att:

- medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner måste bevaras och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras
- utvecklingen av området baseras på reella behov
- det finns behov av att konsolidera, genomföra och tillämpa redan antagna lagstiftning på området
- förutsättningarna för det praktiska samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter behöver förbättras och att kunskap om och förtroende för medlemsstaternas olika rättssystem är nödvändigt för ett välfungerande samarbete
- en fortsatt integrering av den yttre dimensionen behövs för ett mer framgångsrikt genomförande av politiken för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

## Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar kommissionens meddelande EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU. Det är av stor betydelse att kommissionen, EU:s övriga institutioner, medlemsstaterna och medborgarna är nära involverade i arbetet med att ta fram de nya strategiska riktlinjer som Europeiska rådet ska fastställa. Med meddelandet tydliggör kommissionen hur den ser på den framtida utvecklingen och vilka prioriteringar den vill se på det rättsliga området de kommande åren.

Inledningsvis vill utskottet framhålla att rättsliga frågor, i synnerhet straffrättsliga frågor, återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsstaterna. Dessa frågor utgör en central del för varje stats funktion och legitimitet och är därför av särskild betydelse för medlemsstaterna. Behovet av åtgärder på EU-nivå bör därför grundligt analyseras inför varje sådant beslut. Utskottet anser att i synnerhet straffrättslig lagstiftning på EU-nivå endast ska tas fram om det står klart att den bidrar med ett betydande mervärde. De rättsliga frågornas särskilda karaktär innebär därtill att det är viktigt att utvecklingen på området är väl förankrad hos medlemsstaterna. Av det skälet anser utskottet att det är betydelsefullt att rådet (rättsliga och inrikes frågor) har en

ledande roll när det gäller förberedelserna med de strategiska riktlinjerna för området, utvecklingen av dessa och arbetet med att genomföra dem.

Utskottet anser att det är viktigt att det utifrån riktlinjerna tas fram ett nytt femårigt arbetsprogram. Arbetsprogrammet bör vara kortfattat, strategiskt och fokusera på att genomföra redan antagen lagstiftning. Rådet (rättsliga och inrikes frågor) bör ha en ledande roll i utformningen av ett sådant program.

Enligt utskottet är det av avgörande betydelse att alla EU-institutioner, och därmed också kommissionen, åtar sig att främja de mål som angetts i strategin.

I utskottets yttrande över regeringens årsbok om verksamheten i Europeiska unionen under 2013 (ytr. 2013/14:JuU6y) betonade utskottet vikten av att de kommande årens strategiska riktlinjer och arbetsprogram bör fokusera på att se till att den lagstiftning som redan finns genomförs och tillämpas korrekt, följs upp och utvärderas och vid behov konsolideras. Utskottet ser därför positivt på att kommissionen uttrycker samma uppfattning genom att framhålla betydelsen av att den lagstiftning som man redan kommit överens om på EU-nivå genomförs och tillämpas på ett effektivt sätt. Detta innebär dock inte, som utskottet också tidigare anfört (se ytr. 2013/14:JuU3y s. 3 f.), att medlemsstaters bristande genomförande av EU-bestämmelser är ett skäl för kommissionen att lägga fram förslag till ytterligare lagstiftning, som i sig bidrar till mer överstatlighet. När utkast till ny lagstiftning förbereds anser utskottet att större vikt bör läggas vid att analysera den gällande lagstiftningen. Utskottet ser därför positivt på att kommissionen framhåller att utvecklingen på området bör utgå från reella behov och att problem som uppstår i första hand bör lösas genom att konsolidera redan befintliga EU-bestämmelser. Därutöver kan det ibland finnas behov av en kodifiering av EU:s lagstiftning och praxis. Endast när det finns reella behov och ett tydligt mervärde, och när det inte finns andra mindre ingripande alternativ att tillgå, ska kompletterande åtgärder i form av nya lagstiftningsinitiativ övervägas.

Utskottet anser att det är av stor betydelse att respekten för medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner bevaras och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras. Sådana avvägningar kan ibland vara svåra och därför är det viktigt att kommissionen beaktar medlemsstaternas synpunkter i dessa hänseenden.

I meddelandet framhåller kommissionen vikten av att en europeisk åklagarmyndighet inrättas. Med anledning av detta vill utskottet uppmärksamma det faktum att förslaget (KOM(2013) 534) dels uppnådde gränsen för ett s.k. gult kort vid de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning av förslaget, och att kommissionen därmed tvingades att ompröva förslaget, dels att flera medlemsstater i rådet har uttryckt tveksamhet till förslaget och bedömt att de i dagsläget inte tänker delta i en europeisk åklagarmyndighet. Utskottet noterar att kommissionen trots de starka invändningar som förslaget mött valt att behålla det oförändrat. Utskottet konstaterar samtidigt att kommissionen i motiveringen till sitt beslut att stå fast vid förslaget och i svaren på de nationella parlamentens motiverade yttranden inte framfört några argument som gör att utskottet



har ändrat sin uppfattning om att förslaget i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen. De synpunkter som utskottet framförde i sitt utlåtande med förslag till motiverat yttrande kvarstår alltså (se utl. 2013/14:JuU13). Som utskottet underströk i sitt yttrande till utrikesutskottet över kommissionens arbetsprogram för 2014 (yttr. 2013/14:JuU3y) är det av stor vikt att kommissionen i den fortsatta lagstiftningsprocessen beaktar dels det förhållande att gränsen för ett gult kort uppnåddes, dels de synpunkter som har framförts av de nationella parlamenten.

Utskottet kvarstår också vid de subsidiaritetsinvändningar som utskottet tidigare framfört vad gäller kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området (KOM(2012) 10) och de delar som rör den renodlat nationella behandlingen av personuppgifter (se utl. 2011/12:JuU31).

Utskottet stöder avslutningsvis kommissionens uppfattning om att förutsättningarna för det praktiska samarbetet mellan medlemsstaterna behöver förbättras och att kunskap om och förtroende för medlemsstaternas olika rättssystem är nödvändigt för ett väl fungerande samarbete.

Vad gäller civilutskottets yttrande över de delar av meddelandet som rör civilutskottets beredningsområde (yttr. 2013/14:CU5y) har justitieukskottet inte någon annan uppfattning eller något ytterligare att tillägga utöver vad som framgår av yttrandet.

## Reservation

### **EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU – motiveringen (SD)**

av Richard Jomshof (SD).

#### *Ställningstagande*

Jag anser att kommissionens meddelande om EU:s agenda för rättsliga frågor innehåller många sidor som inte är acceptabla. Jag motsätter mig bl.a. att den överstatligt pådrivna integrationen mellan medlemsstaterna ska fortsätta liksom att EU ska arbeta för ökad rörlighet. Vidare är jag emot att en europeisk åklagarmyndighet inrättas och att medel från EU-fonder ska bekosta projekt för integrering av romer.

Enligt min mening bör EU:s politik för rättsliga och inrikes frågor i stället främst fokuseras på åtgärder som syftar till att återupprätta de nationella gränsskydden och att stärka unionens gemensamma yttre gränsskydd.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén – EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU

BILAGA 2

## Civilutskottets yttrande

### EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020

---

#### Till justitieutskottet

Kammaren har i enlighet med 10 kap. 5 § riksdagsordningen hänvisat kommissionens meddelande EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU (KOM(2014) 144) till justitieutskottet för granskning.

Justitieutskottet har gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens meddelande i de delar som berör civilutskottets beredningsområde.

Civilutskottet har beslutat att yttra sig över meddelandet vad gäller det rättsliga samarbetet i de delar som berör utskottets beredningsområde.

# Utskottets överväganden

## Inledning

Det europeiska politikområdet frihet, säkerhet och rättvisa omfattar räddningstjänst, polis- och tullsamarbete, straff- och civilrättsligt samarbete, asyl, migration, visering och kontroll av de yttre gränserna m.m. Enligt artikel 68 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska Europeiska rådet fastställa strategiska riktlinjer på området. Det nuvarande femåriga arbetsprogrammet, Stockholmsprogrammet, omfattar åren 2010–2014. Avsikten är att nya riktlinjer ska fastställas vid Europeiska rådets möte den 26–27 juni 2014. Kommissionen presenterade i mars 2014 två meddelanden, EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU (KOM(2014) 144) och meddelandet Ett öppet och säkert EU (KOM(2014) 154). I meddelandena ger kommissionen sin syn på det framtida arbetet för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Meddelandena innehåller en kort summering av de viktigaste resultaten på detta politikområde sedan Lissabonfördragets ikraftträdande. Kommissionen pekar också på utmaningar för framtiden och föreslår politiska prioriteringar och vissa förslag på åtgärder. Kommissionen presenterade samtidigt även meddelandet En ny EU-ram för att stärka rättsstatsprincipen (KOM(2014) 158).

## **Kommissionens meddelande EU:s agenda för rättsliga frågor till 2020 – Att stärka förtroendet, rörligheten och tillväxten inom EU (KOM(2014) 144)**

I meddelandet redogör kommissionen för sin syn på det framtida samarbetet på det rättsliga området. Bland utmaningarna för framtiden pekar kommissionen på arbetet för att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaternas myndigheter på det rättsliga området. Vidare anser kommissionen att ökad rörlighet är en fråga som kommer att kräva ytterligare insatser under de kommande åren. Kommissionen anser även att EU:s politik för rättsliga frågor bör fortsätta att stödja ekonomisk återhämtning och tillväxt samt bekämpa arbetslösheten. Bland annat måste företag och konsumenter kunna lita på att de har möjlighet att se till att avtal efterlevs och att de kan hantera tvister i eller utanför domstol inom rimlig tid i hela EU utan att stöta på de olika hinder som fortfarande förekommer i dag.

För att möta utmaningarna anser kommissionen att fokus för EU:s politik för rättsliga frågor under de kommande åren bör ligga på att konsolidera de resultat som redan har uppnåtts och, när det är nödvändigt och lämpligt, kodifiera EU:s lagstiftning och praxis och komplettera den nuva-

rande ramen med nya initiativ. Kommissionen understryker betydelsen av att respektera medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner samt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Kommissionen lyfter också fram betydelsen av att alla EU-åtgärder, särskilt åtgärder på det rättsliga området, baseras på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Kommissionen poängterar att rättigheter måste åtföljas av effektiva rättsmedel, både i och utanför domstol. För att ytterligare underlätta en snabb lösning av tvister bör medlemsstaterna främja användningen av andra typer av utomrättsliga mekanismer för prövning och hjälpåtgärder i EU som kan bidra till en snabb, effektiv och billigare tvistlösning. Det handlar t.ex. om alternativ tvistlösning, tvistlösning online och det europeiska småmålsförfarandet. För att kunna motverka EU-omfattande överträdelser av konsumentskyddslagstiftningen på ett effektivare sätt måste samarbetet mellan nationella tillsynsmyndigheter stärkas.

När det gäller behovet av kodifiering av befintlig lagstiftning och praxis anför kommissionen att i ett antal ärenden kan kodifiering av vissa delar av EU:s befintliga lagstiftning om rättsliga frågor eller EU-domstolens rättspraxis vara fördelaktigt för att få konsekvens i lagstiftningen och tydlighet för medborgare och de som tillämpar lagstiftningen. I fråga om civil- och handelsrätt har EU sedan 2000 antagit ett stort antal bestämmelser på privaträttens område samt om lagvalsregler. EU bör undersöka om kodifiering av de befintliga instrumenten skulle kunna vara till nytta, särskilt när det gäller lagvalsregler. På det konsumenträttsliga området anser kommissionen att, efter en bedömning av hur direktivet om konsumenträttigheter och regelverket för konsumentlagstiftningen fungerar i stort, bör kodifieringsinitiativ som bygger på befintlig lagstiftning undersökas och utvärderas. Målet bör vara att öka konsumenternas kunskaper om sina rättigheter, att förenkla delvis överlappande direktiv och att hjälpa företagen att tillämpa samma regler i olika sammanhang.

När det gäller behovet av att komplettera den befintliga lagstiftningen anför kommissionen bl.a. att det kan bli nödvändigt med kompletterande initiativ på rättsområdet för att ytterligare bidra till tillväxt, t.ex. genom att gå vidare i utvecklingen av en ”räddnings- och rekonstruktionskultur” i EU för insolvensförfaranden. Miniminormer när det gäller materiell insolvenslagstiftning kan bli önskvärdt för alla medlemsstater, så att livskraftiga företag som befinner sig i ekonomiska svårigheter kan genomgå omstruktureringar på ett tidigt stadium. Den tekniska utvecklingen, i synnerhet på marknader med stor tillväxtpotential (t.ex. molnmarknaden), kräver att EU:s civilrättsliga lagstiftning är aktuell. En tydligare och mer konsekvent civil- och avtalsrättslig ram, inklusive frivilliga system som respekterar subsidiaritetsprincipen och olikheterna i de nationella rättssystemen, kan möta denna utmaning genom att ge företag lika konkurrensvillkor och samtidigt skydda konsumenternas intressen. Konsumentskydds rättigheterna verkställs

fortfarande nationellt, medan handeln över gränserna ökar. Genom att stärka tillsynen och förtydliga den befintliga konsumentskyddslagstiftningen kan man stärka konsumenternas förtroende.

### **Regeringens faktapromemoria**

I faktapromemorian 2013/14:FPM68 (som även omfattar meddelandet Ett öppet och säkert EU) redovisar regeringen sin preliminära ståndpunkt. Regeringen anser att det är viktigt att Europeiska rådet vid sitt möte i juni 2014 fastställer nya strategiska riktlinjer för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Tidigare riktlinjer på området (Tammerfors-, Haag- och Stockholmsprogrammen) har varit betydelsefulla för utvecklingen av detta politikområde. Regeringen anser också att det är positivt att kommissionen deltar i processen och genom meddelandena presenterar sin syn på det framtida samarbetet på området. Regeringen stöder särskilt de delar i meddelandena som ger uttryck för att

- medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner måste bevaras och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras
- utvecklingen av området baseras på reella behov
- det finns behov av att konsolidera, genomföra och tillämpa redan antagen lagstiftning på området
- förutsättningarna för det praktiska samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter behöver förbättras och att kunskap om och förtroende för medlemsstaternas olika rättssystem är nödvändigt för ett välfungerande samarbete
- en fortsatt integrering av den yttre dimensionen behövs för ett mer framgångsrikt genomförande av politiken för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

### **Civilutskottets ställningstagande**

Civilutskottet anser att kommissionens meddelande är ett bra diskussionsunderlag för arbetet med att fastställa nya strategiska riktlinjer för det rättsliga området inom EU. De senaste åren har präglats av en stor aktivitet inom hela politikområdet, och lagstiftningstakten har varit hög.

När det gäller det framtida samarbetet på området vill utskottet understryka betydelsen av att medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner beaktas och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras. Utskottet delar uppfattningen att fokus för EU:s politik för rättsliga frågor under de kommande åren bör ligga på att konsolidera, genomföra och tillämpa redan antagen lagstiftning på området. Rättsliga frågor är ett dynamiskt område, och initiativ för att komplettera befintliga rättsliga åtgärder kan därför behöva övervägas. Utskottet vill i sammanhanget betona vikten av att utvecklingen på området baseras på reella behov.

Som kommissionen framhåller i meddelandet är ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna en grund som det rättsliga samarbetet inom EU måste bygga på. Kunskap om och förtroende för medlemsstaternas olika rättssystem är nödvändigt för ett välfungerande samarbete, bl.a. när det gäller ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar. Utskottet instämmer i att förutsättningarna för det praktiska samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter behöver förbättras.

EU-initiativen när det gäller familjerättsliga frågor har ökat under senare år. Utskottet anser att det är av stor vikt att de initiativ som tas inom detta område inte leder till diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning. Samkönade pars rättigheter inom detta område måste stärkas.

Stockholm den 27 maj 2014

På civilutskottets vägnar

*Veronica Palm*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Markus Wiechel (SD), Marianne Berg (V), Lars Eriksson (S), Rickard Nordin (C) och Yvonne Andersson (KD).